

Učebnice Léčíme česky by nemohla vzniknout, kdyby jí všichni zúčastnění projektu nevěnovali veškerý volný čas, říká prof. Petr Čermák

Tým složený ze studentek a pedagogů z FF UK a 3. lékařské fakulty UK obdržel 5. dubna 2023 Cenu Miloslava Petruska za pozitivní počin, který má významný dopad na vytváření veřejného obrazu vnímání Univerzity Karlovy. O vzniku a významu oceněné učebnice Léčíme česky hovoří spoluautor prof. Petr Čermák z Ústavu románských studií FF UK.

V čem spočívá význam a unikátnost učebnice, kterou jste připravili pro zdravotnické pracovníky prchající před válkou na Ukrajině?

Domnívám se, že unikátnost učebnice lze spatřovat ve třech věcech. Zaprvé v rychlosti, s jakou vznikla. Zadruhé v tom, že vznikla ve dvou podobách. Nejprve v podobě takzvané m-knihy, tedy multimediální knihy na platformě publi.cz, se kterou je možné bezplatně pracovat v interaktivní podobě, a později, jak to jen zrychlený režim přípravy umožnil, v klasické tištěné podobě. Zatřetí v tom, že cílí vysloveně na konkrétní skupinu uživatelů v konkrétní situaci, vše je přizpůsobeno právě jim.

Na knížce pracoval rozmanitý tým lidí z více fakult Univerzity Karlovy. Jakým způsobem se vám ho podařilo zformovat?

Náš tým tvoří pedagogové a studenti z 3. lékařské fakulty UK a Filozofické fakulty UK a také zástupci Nakladatelství Karolinum. Proč právě oni? To vyplývá z logiky věci. Ihned po útoku na Ukrajinu jsme si všimli, že mezi uprchlíky je mnoho zdravotníků, zejména sester. Napadlo nás, že bychom mohli specifickým způsobem pomoci právě tím, že bychom jim poskytli nástroj, díky kterému si mohou rychle osvojit češtinu užívanou ve zdravotnických zařízeních, což je základní předpoklad pro získání práce v oboru.

Jelikož se vedoucí projektu a zároveň moje manželka Iveta Čermáková, působící na 3. LF UK, už mnoho let věnuje tvorbě učebnic pro zahraniční studenty medicíny, nápad rychle nabyl konkrétních obrysů. Připravila základní materiál a upravila ho pro potřeby této učebnice. Kolegyně z Ústavu ošetřovatelství 3. LF UK Marie Zvoníčková a Tereza Bakusová se postaraly o odbornou zdravotnickou stránku a já s ukrajinskými kolegyněmi Roksolanou Fedorenko z FF UK a Dariou Stytsenko z 3. LF UK jsme připravili ukrajinskou část učebnice.

Na závěrečné úpravě jsme se pak pod vedením mé manželky podíleli všichni, a navíc též redaktorka Nakladatelství Karolinum Eva Flanderková a ředitel nakladatelství Petr Valo. Všichni jsme měli jediný cíl: vytvořit učebnici co nejrychleji, aby mohla začít co nejdříve pomáhat.

Jak dlouho jste s týmem na učebnici pracovali?

Rychlost byla naprosto klíčová, měl-li mít projekt smysl. Pouhé tři měsíce po útoku na Ukrajinu už byly v multimediální podobě k dispozici první lekce a začátkem července už bylo možné v této podobě používat celou knihu. Myslím, že je to opravdu velká rychlost a nebylo by možné toho dosáhnout, kdyby všichni zúčastnění projektu nevěnovali veškerý volný čas – zdůrazňuji, že zdarma, jde o charitativní projekt – a kdyby skvěle neklapala spolupráce s Nakladatelstvím Karolinum i platformou publi.cz. Tištěná kniha pak byla na světě zhruba devět měsíců od prvního nápadu.

Chtěl bych v této souvislosti připomenout též pomoc Radka Skarnitzla, který nám ve studiu Fonetického ústavu FF UK pomohl připravit audionahrávky. Kniha totiž disponuje i nahrávkami dialogů a užitečných frází, aby měli uživatelé při osvojování češtiny maximální pohodlí.

Máte nějaké zprávy o tom, kdo a kde učebnici využívá?

To je pro nás na celé věci nejpříjemnější překvapení: dle informací ředitele Nakladatelství Karolinum počet uživatelů m-knihy strmě rostl od první chvíle – k dnešnímu dni má kniha zhruba 16 319 uživatelů. Podle zpráv, které máme, jsou uživateli právě ti, na které jsme mířili – sestřičky a zdravotníci v nemocnicích.

Věrným průvodcem je jim nejen m-kniha na mobilu nebo tabletu, ale také již kniha tištěná. Té se podle informací nakladatelství prodalo zhruba 150 kusů. Víme o mnoha ukrajinských zdravotnicích, které mají knihu v práci a v případě potřeby ji používají. Jinými slovy, naplnilo se to, oč jsme usilovali: kniha pomáhá dlouhodobě, pomáhá tím, že také díky ní mohou získat uprchlíci práci, která jim zajistí trvalý příjem a usnadní těžkou situaci.

Volně dostupná učebnice ***Léčíme česky: čeština pro sestry a jiné zdravotníky*** je určena nelékařským zdravotnickým pracovníkům, kteří přicházejí do České republiky z Ukrajiny a mají zájem učit se česky. Jejím hlavním cílem je pomoci studentům zvládnout základní slovní zásobu a frazeologii používanou v nemocničním prostředí při komunikaci s pacienty i se zdravotnickým personálem.

O učebnici jsme informovali už v létě minulého roku, kdy byla nově dostupná jako m-kniha a vrcholila příprava tištěné verze.